

Bryssel den 23 november 2018
(OR. en)

14498/18

Interinstitutionellt ärende:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 285
ECOFIN 1088
EJUSTICE 156
COMPET 798
CODEC 2058
IA 385

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	7222/18 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Ärende:	Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om tillämplig lag för rättsverkan gentemot tredje man av överlåtelser av fordringar (första behandlingen) – Lägesrapport

I. INLEDNING

1. Som en del av handlingsplanen för kapitalmarknadsunionen lade kommissionen den 12 mars 2018 fram det ovannämnda förslaget¹, som grundar sig på artikel 81.2 (rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Förslaget åtföljs av ett meddelande från kommissionen om tillämplig lag på egendomsrättsliga verkningar av transaktioner med värdepapper² och av en konsekvensbedömning³. Syftet med förslaget är att öka antalet gränsöverskridande överlåtelser av fordringar och därigenom underlätta tillgången till finansiering.

¹ 7222/18 – COM(2018) 96 final.

² 7358/18 – COM(2018) 89 final.

³ 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1.

2. Överlåtelse av en fordran avser en situation där en borgenär överför rätten till en fordran till en annan person. I dagsläget råder det rättsosäkerhet på EU-nivå angående vilken nationell lag som ska tillämpas när det gäller att avgöra vem som äger en fordran efter det att den har överlåtits i ett gränsöverskridande fall.
3. Som generell regel föreslår kommissionen att man i en lagvalssituation ska tillämpa lagen i det land där överlåtare har hemvist på rättsverkan gentemot tredje man av överlåtelser av fordringar. Enligt kommissionens bedömning är en av de viktigaste fördelarna med denna regel att den tillämpliga lagen lätt kan förutses, eftersom tredje man i förväg kan fastställa var överlåtare är belägen. Samtidigt föreslår kommissionen två undantag (kontanter som krediteras ett bankkonto och fordringar som härrör från finansiella instrument). I dessa fall tillämpas lagen för den överlåtna fordran. Dessutom föreslår kommissionen för värdepapperiseringstransaktioner en möjlighet att välja mellan lagen i det land där överlåtare har hemvist och lagen för den överlåtna fordran. Syftet med detta är att göra det möjligt för både stora och mindre aktörer att delta i gränsöverskridande värdepapperisering.
4. Europaparlamentet utsåg ledamot Pavel Svoboda (CZ, PPE), ordföranden för utskottet för rättsliga frågor, till föredragande. Vid plenarsammanträdet den 12 september 2018 godkändes JURI-utskottets beslut att inleda interinstitutionella förhandlingar på grundval av betänkandet från Pavel Svoboda⁴, som innehåller 24 ändringsförslag till kommissionens förslag.

⁴ PE621.985v02-00 - A8-0261/2018.

5. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog sitt yttrande⁵ om förslaget den 11 juli 2018 och Europeiska centralbanken avgav sitt yttrande⁶ den 18 juli 2018.
6. Genom tillämpning av protokoll nr 21 till fördragen om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa har Förenade kungariket beslutat att inte delta i förslaget och Irland har ännu inte fattat beslut i frågan. Genom tillämpning av protokoll nr 22 till fördragen om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av de föreslagna åtgärderna.

II. ARBETET I RÅDET

7. Arbetsgruppen för civilrättsliga frågor (överlåtelse av fordringar) förde en första allmän diskussion om förslaget och den åtföljande konsekvensbedömningen under det bulgariska ordförandeskapet. Under det österrikiska ordförandeskapet ägnades fem arbetsgruppsmöten åt den tekniska granskningen av förslaget.
8. Arbetsgruppen för civilrättsliga frågor ställde sig generellt positiv till förslaget och erkände behovet av att säkerställa rättslig förutsägbarhet i samband med gränsöverskridande överlåtelse av fordringar, eftersom förslaget syftar till att fylla en lucka i unionsrätten som lämnats öppen av Rom I-förordningen⁷. Samtidigt betonade många medlemsstater att förslaget, trots att det vid första anblicken verkade vara ett internationellt privaträttsligt instrument med begränsat tillämpningsområde, innehöll aspekter som rörde värdepapperslagstiftning och finansmarknadslagstiftning och sålunda var mycket komplext till sin karaktär. De noterade att det behövdes en ingående analys av dess innehåll och möjliga verkningar.

⁵ 11427/18.

⁶ CON/2018/33.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I), *EUT L 177, 4.7.2008, s. 6*.

9. Under arbetsgruppsmötena bidrog medlemsstaterna aktivt till att belysa förslagets komplexitet genom att presentera konkreta exempel som sedan diskuterades med kommissionen.
10. Den 23 oktober 2018 lade ordförandeskapet fram ett dokument om artiklarna 1 (tillämpningsområde), 2 (definitioner), 4 (tillämplig lag) och 10 (förhållande till andra bestämmelser i unionsrätten) eftersom dessa artiklar betraktas som centrala inslag i förslaget. Den diskussion som fördes på grundval av ordförandeskapets dokument visade att det behövdes ytterligare förtydliganden i brödtexten i fråga om vissa definitioner och i syfte att säkerställa att förslaget inte är tillämpligt på värdepapper. Av diskussionen om artikel 4 framgick det också att de flesta medlemsstaterna inte ännu var beredda att uttrycka sin slutliga ståndpunkt om förslagets centrala bestämmelse. Medan ett antal medlemsstater uttryckte en preliminär tendens att stödja den generella regel som föreslagits av kommissionen, talade vissa medlemsstater för att betrakta lagen för den överlåtna fordran som det viktigaste anknytningskriteriet. I allmänhet har medlemsstaterna framhållit att ett slutligt beslut om huruvida den generella regel som föreslagits av kommissionen är den lämpligaste endast kan fattas efter en grundlig granskning av förslagets tillämpningsområde och de olika typer av fordringar som kan bli föremål för en överlåtelse.

11. Efter den första granskningen av hela förslaget lade ordförandeskapet fram ett dokument⁸ med en rad förslag till formuleringar i syfte att underlätta ytterligare diskussioner om centrala inslag i förslaget, varvid hänsyn togs till muntliga och skriftliga bidrag från medlemsstaterna. Medlemsstaternas detaljerade synpunkter på förslaget och dess konsekvensbedömning har sammanställts i separata dokument⁹.
12. Förslagen till omformulering välkomnades allmänt som ett steg i rätt riktning. Framsteg gjordes i ett antal tekniska frågor, såsom förhållandet mellan förslaget och Rom I-förordningen och ytterligare anpassning till den förordningen. Det rådde bred enighet om att gäldenärens ställning inte bör påverkas av förslaget och att detta bör uttryckas tydligare i texten. En preliminär samsyn – utan att det påverkar behovet av att se över vissa detaljer – nåddes om begreppet ”rättsverkan gentemot tredje man”, om vissa definitioner såsom ”överlåtelse”, ”fordran” eller ”hemvist” samt om användningen av principen om universell tillämpning. Analysen av artiklarna 5 (den tillämpliga lagens räckvidd), 9 (stater med fler än en rättsordning) och 14 (tillämpningsperiod) visar att det skulle behövas begränsade ändringar för att förtydliga dessa artiklar och förbättra deras lydelse.
13. Vid diskussionen i arbetsgruppen för civilrättsliga frågor kom dock ett antal frågor upp som behöver klargöras innan avgörande politiska beslut kan fattas. Förslagets komplexitet, dess möjliga inverkan på finansmarknaderna och dess förhållande till andra delar av unionsrätten kräver ytterligare granskning av juridiska och finansiella experter för att det ska bli möjligt för medlemsstaterna att fatta väl underbyggda beslut.

⁸ 13936/18.

⁹ 11384/18 + ADD1, 13614/18 + ADD1 + ADD 2 + ADD 3, WK 11125/2018 + ADD1 + ADD 2.

14. Mot bakgrund av ovanstående är de centrala inslag som kräver ytterligare förhandlingar, och där betydande ändringar kan bli aktuella, följande:
- a) Artikel 1 (tillämpningsområde) och förteckningen över undantag från förordningens tillämpningsområde.
 - b) Artikel 2 (definitioner), särskilt vad gäller definitionerna av ”kreditinstitut”, ”kontanter” och ”finansiellt instrument”.
 - c) Artikel 4 (tillämplig lag): Analysen av den generella lagvalsregel (överlåtarens hemvist) som kommissionen föreslår visade att man kommer att behöva överväga att lägga till ytterligare undantag till regeln. Detta kan till exempel gälla syndikerade kreditavtal eller fall där fast egendom används som säkerhet vid utlåning mot säkerhet. Det kommer därför att vara nödvändigt att identifiera det lämpliga anknytningskriteriet beroende på typen av fordran som är föremål för en överlåtelse. Skulle medlemsstaterna besluta att välja lagen för den överlåtna fordran som generell regel kommer vissa (andra) undantag att behövas, till exempel vad gäller överlåtelse av flera och framtida fordringar (t.ex. enligt factoringavtal).

- d) Artikel 10 (förhållande till andra bestämmelser i unionsrätten): Förhållandet mellan detta förslag och insolvensförordningen¹⁰ och de tre värdepappersdirektiven (direktivet om ställande av finansiell säkerhet¹¹, direktivet om slutgiltig avveckling¹² och likvidationsdirektivet¹³) är en komplex fråga eftersom dessa fyra rättsakter innehåller sina egna lagvalsregler. Syftet med möjliga ändringar bör vara att undvika all eventuell överlappning och alla eventuella inkonsekvenser mellan lagvalsreglerna i dessa instrument och förslaget.

III. SLUTSATS

15. Även om betydande framsteg har gjorts under det österrikiska ordförandeskapet kommer det att krävas ytterligare arbete för att man ska kunna komma överens om nödvändiga ändringar av förslaget på grund av dess komplexitet och långtgående konsekvenser.
16. Mot denna bakgrund uppmanas Coreper att överlämna denna lägesrapport till rådet så att rådet kan ta del av den vid sitt möte den 6 och 7 december 2018.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden, *EUT L 141*, 5.6.2015, s. 19.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet, *EGT L 168*, 27.6.2002, s. 43.

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper, *EGT L 166*, 11.6.1998, s. 45.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut, *EGT L 125*, 5.5.2001, s. 15.